

Školní vzdělávací program pro školní družinu

„Škola - cesta do života“

Školní vzdělávací program

Mateřské školy a základní školy, Brno, Kociánka,
příspěvkové organizace

zpracovaný na základě §3 odst. 3 zákona 561/2004 Sb.
(školský zákon), vyhlášky 74/2005 Sb. o zájmovém
vzdělávání a v součinnosti se zásadami Školního
vzdělávacího programu „Škola – cesta do života“

č.j. 589/18 - 4/MSZS/Kad

platnost od 1. 9. 2020

PaedDr. Jana Kadlecová, v. r.

.....
ředitelka školy

OBSAH:

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY.....	4
3. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY.....	4
4. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY.....	5
5. PODMÍNKY PŘIJETÍ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, POPLATKY	5
6. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY.....	6
7. BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ.....	7
8. VZDĚLÁVACÍ CÍLE, FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ.....	7
8. 1 Cíle vzdělávání.....	7
8. 2 Formy vzdělávání.....	7
8. 3 Obsah vzdělávání.....	8
9. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ.....	11
9. 1 Roční plán činností.....	11
10. VNITŘNÍ ŘÁD ŠKOLNÍ DRUŽINY.....	13
11. EVALUAČNÍ SYSTÉM.....	14
11. 1 Evaluace.....	14
11. 2 Autoevaluace.....	14

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Mateřská škola a základní škola, Brno, Kociánka,
příspěvková organizace

tel./fax: 541246641

e-mail: mszs@sskocianka.cz

www.skola-kocianka.cz

IČO: 62157396

IZO: cz-62157396

ředitelka školy:

PaedDr. Jana Kadlecová

zřizovatel školy:

Jihomoravský kraj
Žerotínovo nám. 3/5
601 00 Brno 1
tel.: 541651111

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je zařízení, které se soustřeďuje na výchovu mimo vyučování. Činnost vzdělávání školní družiny se uskutečňuje na základě § 3 odst. 3 zákona 561/2004 Sb. (školský zákon), vyhláškou 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání a v souladu se Školním vzdělávacím programem „Škola – cesta do života“ ze dne 1. 9. 2014.

Školní družina umožňuje žákům zejména kompenzovat zátěž ze školního vyučování a rozvíjet své schopnosti, dovednosti a nadání v době mimo vyučování.

Děti se zde učí aktivně odpočívat, relaxovat, žít s ostatními, tolerovat individualitu ostatních a spolupracovat. Prostřednictvím různých činností paní vychovatelka pomáhá žákům posilovat svoji osobnost, sebevědomí a prožít úspěch.

Výchovně vzdělávací činnost se vzhledem k věkovým i jiným zvláštnostem žáků orientuje na co nejpestřejší složení zájmových činností a pohybových aktivit.

3. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina je organizační součástí základní školy. Vyhlášena je maximální kapacita 46 žáků. Pro potřeby školní družiny jsou vyhrazeny čtyři samostatné místnosti v budově školy. Místnosti jsou uzpůsobeny a vybaveny tak, aby účelně vyhovovaly potřebám žáků. Mají odpočinkový koutek s kobercem, odpočinkovým vakem i pracovní prostor se stoly a židlemi určený k malování a tvorbě rukodělných výrobků. K základnímu vybavení patří společenské hry, stavebnice, hračky, příruční knihovnička, audiotechnika.

Školní družina při svých činnostech využívá také jiných prostor školy, jako je atrium školy, tělocvična a pro pobyty venku zatravněné hřiště a park v areálu Centra Kociánka.

4. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Výchovu a vzdělávání ve školní družině uskutečňuje pět kvalifikovaných vychovatelek a pět asistentek pedagoga, které zajišťují nejrůznější zájmové aktivity dětí (sportovní, výtvarné, přírodovědné).

Vychovatelky i asistentky se v rámci dalšího vzdělávání pedagogů účastní kurzů a seminářů a také v rámci samostudia přispívají k dalšímu prohlubování své kvalifikace.

5. PODMÍNKY PŘIJETÍ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, POPLATKY

Činnost školní družiny je určena přednostně žákům I. stupně základní školy s pravidelnou denní docházkou, uspokojováni jsou zájemci od nejmladších po starší, ale mohou být přijímáni i žáci II. stupně. O přijetí žáka rozhoduje na základě řádně vyplněného zápisního lístku ředitelka školy. Součástí zápisního lístku je písemné sdělení zákonných zástupců o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka ze školní družiny.

O ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce dítěte. Pokud žák soustavně narušuje školní řád a činnost školní družiny, bude zákonný zástupce informován, případně pozván k projednání dalších postupů při řešení situace. Pravomoc ukládat výchovná opatření má třídní učitelka a ředitelka školy, z hlediska své funkce vychovatelky školní družiny může třídní učitelce nebo ředitelce školy podat podklady pro návrh na výchovné opatření. V krajním případě může být žákům pobyt ve školní družině ukončen na základě písemného oznámení rodičům po předchozím projednání.

Poplatky za školní družinu se řídí § 14 vyhlášky č. 74/2005 Sb. Výši poplatku stanovuje ředitelka školy. Poplatky se hradí bezhotovostním převodem na účet školy a to ve dvou splátkách za školní rok: za období září – prosinec (800,- Kč) a za období leden – červen (1200,- Kč).

Zproštění žáka od poplatku za školní družinu je možné po podání příslušné žádosti zákonným zástupcem žáka do rukou ředitelky školy po předešlém schválení sociálním odborem příslušného MÚ.

Stanovení a vybírání poplatků za školní družinu se řídí zvláštním předpisem – Směrnicí k vybírání poplatků ve školní družině.

6. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Naší snahou je vytváření klidného a příznivého sociálního prostředí, poskytnutí činností vycházejících ze zájmů žáků s ohledem na věkovou přiměřenost, ochranu dětí před násilím, šikanou a dalšími sociálně patologickými jevy.

Podílíme se na životě školy a každé důvodné podezření na ubližování dítěte okamžitě řešíme s třídním učitelem, rodiči žáka, výchovným poradcem, případně za účasti vedení školy a odborníků ze speciálně pedagogického centra.

Patřičnou péči věnujeme také žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům mimořádně nadaným. V těchto případech vycházíme z úzké spolupráce s třídním učitelem a výchovným poradcem.

Činnost školní družiny zahrnuje i práci se sociálně znevýhodněnými dětmi.

Pro úspěšné vzdělávání těchto dětí zajišťujeme:

- klidné a podnětné prostředí
- zařazování relaxace, relaxační cvičení, míčkování
- možnost odpočinku dětí podle vlastních potřeb
- zařazování pravidelných dechových cvičení a her
- provádění každodenních individuálních nebo skupinových prací v činnostech hudebních, výtvarných, pracovních, tělovýchovných apod.
- častou komunikaci s dětmi, rodiči a třídní učitelkou dětí
- respektování tempa a individuálních možností každého dítěte
- vedení dětí k dodržování zrakové a sluchové hygieny
- pomoc při sebeobsluze dle individuální potřeby
- využívání vhodných kompenzačních (technických, didaktických) pomůcek.

U dětí ze sociálně znevýhodněného, resp. cizojazyčného, prostředí věnujeme největší pozornost osvojení českého jazyka, seznamování se s naší kulturou a tradicemi. Současně však umožňujeme dětem budovat jejich vlastní identitu a seznamovat ostatní s tradicemi vycházejícími z jejich prostředí. K tomu zařazujeme četbu, poslech, hudební a výtvarné činnosti.

Hlavním cílem naší práce je vzájemné pochopení, pomoc a tolerance.

7. BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANA ZDRAVÍ

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáka je součástí všech činností školní družiny.

Pravidla chování žáků a bezpečnost při pobytu ve školní družině jsou stanovena ve vnitřním řádu školní družiny, školním řádu a zároveň jsou součástí dalších vnitřních řádů učeben a prostor, které školní družina ke své činnosti využívá.

Vychovatelka školní družiny soustavně vyhledává a spolu s vedením školy vyhodnocuje a odstraňuje možná rizika vzniku úrazů žáků. Všechny prostory školní družiny odpovídají platným bezpečnostním normám. Ve školní družině je umístěna lékárnička, paní vychovatelka má nepřetržitě k dispozici mobilní telefon s kontakty na lékaře, další speciální služby a na zákonného zástupce dětí.

8. VZDĚLÁVACÍ CÍLE, FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

8. 1 Cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem a to zejména:

- rozvoj dítěte, jeho učení a poznávání
- osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se a působit na své okolí
- výchova k smysluplnému využívání volného času.

8. 2 Formy vzdělávání

- Pravidelná činnost – činnost školní družiny je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované kolektivní aktivity.

- Příležitostné činnosti – přesahují zpravidla rámec každodenních činností školní družiny a nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností – kulturní vystoupení, besídka, karnevaly, akce spjaté se svátky během roku.
- Spontánní činnost – zahrnuje každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v odpoledních hodinách před ukončením provozu školní družiny. Vychovatelka v tomto čase zajišťuje bezpečnost dětí, současně děti motivuje k vlastním aktivitám.
- Odpočinkové činnosti – zahrnují poslechové činnosti, četby, individuální hru, klidové činnosti po obědě.
- Příprava na vyučování – zahrnuje zejména didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, při kterých navazujeme a rozšiřujeme znalosti získané ve vyučování.

8. 3 Obsah vzdělávání

Člověk a jeho svět

Zájmovým vzděláváním v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjíme poznatky, dovednosti a zkušenosti získané v rodině. Děti učíme pozorovat a pojmenovat děje a jevy, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváříme ucelený obraz světa poznáváním sebe i okolí. Tuto oblast členíme do dalších tematických okruhů:

Místo, kde žijeme:	Naše škola
	Cesta do školy
	Naše město
	Naše vlast

Poznáváme nejbližší okolí, život v rodině, ve škole, ve městě, pořádáme tematické vycházky do okolí školy, poznáváme nejrůznější služby ve městě, posilujeme vztah k místním tradicím, zabýváme se dopravní výchovou.

Lidé kolem nás:	Rodina
	Kamarádi

Svátky a oslavy

Osvojování a dodržování základů společenského chování

Osvojujeme si a dodržujeme základy společenského chování (pozdrav, oslovení, seznamování se, podávání ruky, schopnost naslouchat, vzájemná úcta, loučení se), dodržujeme pravidla stolování, sebeobsluhy, upevňujeme si vhodné chování na veřejnosti, předcházíme šikaně.

Lidé a čas:

Náš denní režim

Orientace v čase

Čas v našem životě

Místní, regionální a národní dějiny

Budujeme a dodržujeme správný režim, vytváříme pravidelné návyky, učíme se využívat správně a účelně svůj volný čas.

Rozmanitost přírody:

Příroda okolo nás

Živá a neživá příroda

Ochrana přírody

Práce s populárně naučnou literaturou

Pořádáme vycházky do okolí školy, pobýváme v přírodě, pozorujeme změny přírody, využíváme encyklopedie k určování rostlin a živočichů v našem areálu školy.

Besedujeme o tom, jak člověk škodí nebo prospívá lesu a přírodě celkově. Při vycházkách do přírody si všímáme všeho, čím ji poškozuje člověk, a snažíme se vymyslet, jak si počínat, abychom tomu zabránili.

Člověk a jeho zdraví:

Lidské tělo

Péče o zdraví

Osobní bezpečí

Poznáváme sebe sama, povídáme si o péči o zdraví, zdravotní prevenci, osobní hygieně a čistotě, o úrazech a jejich předcházení, o zásadách první pomoci.

Člověk a svět práce

Podněcujeme děti k všimání si krásy lidských výtvorů, rozvíjení samostatnosti v sebeobsluze, zlepšování motorických schopností, rozvíjení představivosti a kreativity dětí, podporování jejich vlastních nápadů a jejich realizaci.

Snažíme se rozvíjet i konstruktivní schopnosti, podporujeme prostorové vnímání, do programu zařazujeme montáže a demontáže při hrách se stavebnicemi pro rozvoj představivosti a jemné motoriky dětí.

Při procvičování lepení, vystřihování, vybarvování dbáme na čistotu práce, přesnost, soustředění a rozvoj vytrvalosti a cílevědomosti žáků.

Práci podle předlohy a slovního návodu vedeme žáky k samostatnosti.

Snažíme se rozvíjet schopnost spolupracovat, zapojit se do společného díla, vést děti k dohodě a rozdělení úkolů, k respektování práce druhých dětí.

Nabízíme zajímavé a netradiční výtvarné techniky.

Umění a kultura

Přibližujeme dětem přísloví, pořekadla a hádanky, učíme se naslouchat a vyvozovat ponaučení – čteme pohádky, příběhy a bajky.

Kladně ovlivňujeme emocionální vývoj dětí literárními útvary, rozvíjíme fantazii a představivost, motivujeme děti k zamyšlení se nad lidskými vlastnostmi.

Reprodukujeme obsah četby, podporujeme zapamatování si faktů, které se učíme zaznamenávat prostřednictvím výtvarné a pracovní činnosti.

Rozvíjíme estetické cítění a vnímání při práci s knihou.

Propojujeme hudební složku se slovem, obrazem a pohybem.

Vytváříme kolektivní cítění při dramatizacích, odstraňujeme nezájem a ostych dětí.

9. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

9. 1 Roční plán činností

Září: Svět kolem nás – kamarádi, škola a já

- Seznámení se s režimem ŠD
- Seznámení s okolím školy (vycházky areálem, návštěva zookoutku v areálu Centra Kociánka)
- Seznamovací hry s kamarády
- Četba a poslech pohádek

Říjen: Připravujeme se na podzim

- Pozorování změn v přírodě, sběr přírodnin a jejich následné využití k výtvarným aktivitám
- Podzimní měsíce, rozlišování základních druhů ovoce a zeleniny
- Halloween
- Návuk míčových her

Listopad: Rádi si hrajeme

- Kolektivní hry v místnosti a sportovní aktivity v tělocvičně
- Poznávání počasí
- Pouštění draků
- Sběr podzimních listů a jejich využití k výtvarným aktivitám

Prosinec: Vánoce jsou tady

- Mikulášské radovánky – básničky, písničky
- Výroba vánočních ozdob, zdobení stromečku
- Seznámení se s vánočními zvyky
- Poslech a zpívání koled

Leden: Zima bílá

- Zimní radovánky na sněhu
- Péče o pokojové rostliny

- Zimní měsíce, ptáci a zvířata v zimě
- Malování zimních obrázků

Únor: Karnevalový čas

- Výroba masek
- Poslech hudby, nácvik tanečků
- Dramatizace pohádek
- Výtvarné práce s papírem, kartonem

Březen: Vítáme jaro

- Změny v přírodě, jarní měsíce
- Velikonoční zvyky a dekorace
- Malování vajíček
- Jarní úklid v areálu

Duben: Jaro kolem nás

- Sazení semínek a pěstování nových květin
- Pohybové a sportovní hry na školním hřišti
- Výtvarné činnosti s jarní tematikou
- Čarodějnické hrátky

Květen: Den matek a sluníčko

- Moje rodina a já, mezilidské vztahy
- Výroba přáníček pro maminky
- Hry na pískovišti, zahradě
- Sportovní aktivity na hřišti
- Malování v přírodě

Červen: Den dětí a léto

- Letní měsíce, změny v přírodě
- Závody na koloběžkách
- Vodní hrátky
- Přípravy na prázdniny

10. VNITŘNÍ ŘÁD ŠKOLNÍ DRUŽINY

- Školní družina je součástí základní školy. Je zaměřená na rekreační, zájmové a prožitkové aktivity dětí I. i II. stupně ZŠ po vyučování. Užívá místnosti v budově školy (tzv. herna), rehabilitační sál ZŠ, učebnu muzikoterapie, učebnu informatiky, školní knihovnu (informační centrum), keramickou dílnu, učebnu výtvarné výchovy a okolí školy – areál Centra Kociánka – hřiště zatravněné fotbalové, „oranžové“ hřiště, hřiště na pétanque a relaxační zónu v areálu Centra Kociánka.
- Dítě do školní družiny přihlašuje jeho zákonný zástupce řádným vyplněním zápisního lístku. Provoz školní družiny je za úplatu 200,- Kč měsíčně na dítě hrazen po částkách za dvě období: září – prosinec (800,- Kč) a leden– červen (1200,- Kč).
- Za provoz školní družiny zodpovídá paní vychovatelka.
- Provoz školní družiny probíhá v pondělí – čtvrtek od 11.45 h do 16.00 h, v pátek je provoz zkrácen do 15.45 h.
- Do školní družiny přicházejí děti z I. stupně po 4. vyučovací hodině pod dozorem paní vychovatelky, děti končící vyučování po 5. nebo 6. hodině za doprovodu pověřeného pracovníka, děti z II. stupně dochází do družiny samostatně.
- Rodiče si děti vyzvedávají v termínech uvedených v zápisním lístku. Na základě předchozí domluvy s paní vychovatelkou nebo na základě omluvenky v deníčku si rodiče mohou dítě vyzvednout v jinou dobu, než je uvedená v zápisním lístku, aby neplánované odchody dětí nerušily činnost školní družiny. Jestliže paní vychovatelka opustí herna školní družiny, zanechá vždy na dveřích herny informace, kde rodiče svoje děti najdou.
- Ze školní družiny nemůže dítě odejít samo bez předchozí omluvy, a to ani tehdy, odchází-li po vyučování domů. Musí nejprve zanést paní vychovatelce řádnou omluvenku od rodičů.
- Po skončení činnosti v herně paní vychovatelka zkontroluje pořádek v herně a místnost uzamkne.
- Děti ve školní družině dodržují bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

- Informace o změnách provozu školní družiny, chování dětí a jiných záležitostech poskytuje paní vychovatelka písemně rodičům v deníčku nebo osobně při individuální konzultaci v době vyzvedávání žáka ze školní družiny. Další konzultace poskytne paní vychovatelka v době třídních schůzek, hovorových hodin nebo na předem telefonicky domluvené schůzce.
- V případě nevyzvednutí žáka do konce provozu ŠD vychovatelka telefonicky kontaktuje zákonného zástupce žáka a dohodne se na jeho předání. Pokud není možné předat žáka na základě telefonické domluvy, řeší se tato situace v součinnosti s Městskou policií Brno a orgány péče o dítě.

11. EVALUAČNÍ SYSTÉM

11. 1 Evaluace

Hodnocení dětí ve školní družině je běžnou činností, kterou vychovatelka vykonává celý školní rok. Klade důraz především na povzbuzení, ocenění a pozitivní vyjádření. Hodnocení neslouží v žádném případě ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka. Důležité při hodnocení je, aby žáci byli seznámeni dopředu s cíli volnočasových aktivit a s tím, co bude hodnoceno.

Sebehodnocení a vzájemné hodnocení směřuje děti k poznání sebe sama, druhého i poznání se navzájem, odhadnutí vlastních sil a možností, pěstování sebedůvěry, ale i uznání práce kamaráda v kolektivu, pěstování spolupráce a vzájemné komunikace při společných činnostech.

11. 2 Autoevaluace

Jejich hlavním cílem je zhodnocení stavu – tj. zjištění přinášející informace o tom, jak funguje ŠVP ve školní družině, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výchova. Tyto informace slouží jako zpětná vazba. Vychovatelka rozmýšlí své kroky, sleduje výsledky svého působení. Individuálně hodnotí výchovu všech dětí průběžně, sleduje rozvoj a osobní výchovné pokroky. Je dáván důraz na zpětnou vazbu od dětí.

Vychovatelka si denně klade otázku, jak vychovává, s jakými hodnotami se dítě setkává, zda má prostor pro samostatnost, zda je dostatečně kladen důraz na individualitu.

Reflexe práce směřuje k rozhovorům s rodiči a dětmi.